

4de vergadering

Dinsdag 22 september 2009

Aanvang 14.00 uur

Voorzitter: Verbeet

Tegenwoordig zijn 139 leden, te weten:

Aasted Madsen-van Stiphout, Agema, Algra, Anker, Aptroot, Arib, Atsma, Azough, Bashir, Van Beek, Besselink, Bilder, Biskop, Blanksma-van den Heuvel, Blok, Blom, Van Bochove, Boekestijn, Boelhouwer, Van Bommel, Bosma, Bouchibti, Bouwmeester, Brinkman, Ten Broeke, Van der Burg, Çörüz, Cramer, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming-Bluemink, Dibi, Tony van Dijck, Jan Jacob van Dijk, Jasper van Dijk, Van Dijken, Dijsselbloem, Eijsink, Elias, Ferrier, Fritsma, Van Geel, Van Gent, Gerkens, Van Gerven, Gesthuizen, Graus, Griffith, Van Haersma Buma, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heerts, Heijnen, Van Heugten, Van Hijum, Ten Hoopen, Irrgang, Jacobi, Jager, Jansen, Joldersma, Jonker, Kalma, Kant, Karabulut, Knops, Koopmans, Koppejan, Koşer Kaya, Kraneveldt-van der Veen, De Krom, Kuiken, Langkamp, Leerdam, Van Leeuwen, Leijten, Linhard, Marijnissen, Mastwijk, Meeuwis, Van Miltenburg, De Mos, Neppérus, De Nerée tot Babberich, Nicolai, Ormel, Ortega-Martijn, Pechtold, Peters, Pieper, Polderman, Van Raak, Remkes, Roefs, Roemer, De Roon, De Roos-Consensulder, De Rouwe, Rutte, Samsom, Sap, Schermers, Schinkelshoek, Schreijer-Pierik, Slob, Smeets, Smilde, Smits, Snijder-Hazelhoff, Spekman, Spies, Van der Staaij, Sterk, Teeven, Thieme, Timmer, Van Toorenburg, Uitslag, Ulenbelt, Van der Veen, Van Velzen, Vendrik, Verbeet, Verdonk, Vermeij, Vietsch, Van der Vlies, Voordewind, Vos, Jan de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Waalkens, Wiegman-van Meppelen Scheppink, Wilders, Willemse-van der Ploeg, De Wit, Wolbert en Zijlstra,

en mevrouw Van der Hoeven, minister van Economische Zaken, mevrouw Verburg, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de heer Van der Laan, minister voor Wonen, Wijken en Integratie, en mevrouw Albayrak, staatssecretaris van Justitie.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

Vragen van het lid Van Haersma Buma aan de ministers van Justitie, bij diens afwezigheid gesteld aan de staatssecretaris, en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, bij haar afwezigheid gesteld aan de

staatssecretaris, over **het bericht dat de tiplijn Meld Misdaad Anoniem niet anoniem is**.

De **voorzitter**: Ik begrijp dat het geen probleem is als de staatssecretaris van Justitie als enige deze vragen beantwoordt.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Voorzitter. Dank dat de staatssecretaris namens het kabinet de vragen die ik stel, kan beantwoorden.

Gisteren berichtte het dagblad Sp!ts dat de gegevens van een anonieme beller naar Meld Misdaad Anoniem, kortweg M., via het strafdossier bekend zijn geworden bij de verdachte. Het ging om een zaak waarin een getuige van een misdrijf niet openlijk durfde te getuigen tegen de verdachte. De beller koos voor de anonieme weg van Meld Misdaad Anoniem. Dat is precies waarvoor deze meldlijn in het leven is geroepen. M. is de afgelopen tijd een integer en succesvol middel gebleken bij de aanpak van criminaliteit. Het is echter wel een tiplijn die het juist van zijn betrouwbaarheid moet hebben. Daarom heb ik, gelet op het bericht in de Sp!ts van gisteren, de volgende vragen.

Ten eerste. Het kan natuurlijk zo zijn dat een anonieme beller zelf voorwerp van een zwaar strafrechtelijk onderzoek is en in dat kader wordt getapt. Desalniettemin geldt hier wel de vraag hoe het heeft kunnen gebeuren dat die afgeluisterde informatie, blijkbaar zonder daar goed over na te denken, ongeanonimiseerd in het strafdossier is terechtgekomen; met de gevolgen voor de beller.

Ten tweede. Hoe beoordeelt de staatssecretaris het feit dat een beller, die dacht veilig naar Meld Misdaad Anoniem te kunnen bellen, vervolgens zag dat de gegevens niet alleen in het strafdossier zijn terechtgekomen, maar daardoor ook bij de verdachte, van wie deze persoon veel te vrezen heeft?

Ten derde. Zijn de staatssecretaris meer van dit soort gevallen bekend? Vanochtend stond er, meen ik, in een dagblad dat het een aantal jaar geleden ook in een andere zaak zou zijn gebeurd. Het is wel de vraag waarom dit nu pas bekend wordt. Mogen wij ervan uitgaan dat M. de veilige en integere telefoonlijn is die wij allemaal nodig hebben?

Ten vierde. Er is sprake van een protocol. Er zijn afspraken gemaakt over hoe om te gaan met dit soort meldingen. Hoe zit het met dit protocol? Zijn er niet

Van Haersma Buma

gewoon afspraken gemaakt over hoe om te gaan met dit soort anonieme bellers die eventueel in een straf dossier kunnen komen?

Mijn laatste vraag is daarom: moeten die protocollen aangescherpt worden, zodat helder is waar een beller aan toe is, M. weet waar hij aan toe is en dat politie en justitie weten waar zij aan toe zijn?

□

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. In het geval waarover wij spreken, waren de gegevens en de identiteit van de getuige al bekend bij de politie en het Openbaar Ministerie. Dat had inmiddels geleid tot een tap op de telefoon van deze getuige. De identiteitsgegevens zaten dus al in het straf dossier. Voor de zaak die nu speelt, is dat voor mij echter niet eens het meest relevant. Het is relevant dat de getuige actief naar buiten is getreden en de lijn Meld Misdaad Anoniem heeft gebeld. Vervolgens zijn die gegevens toegevoegd aan het straf dossier. In die concreetheid zijn daar nog geen afspraken over.

Meld Misdaad Anoniem bestaat bij gratie van de anonimiteit. Als die niet gewaarborgd is, functioneert het niet. De burgers die bellen en de verantwoordelijkheid nemen om naar buiten te treden en om aangifte te doen – althans om te melden – doen dat in een volstrekt vertrouwen dat dit anoniem is en dat hun gegevens niet bekend worden bij de verdachte. Die anonimiteit is ook gewaarborgd. Bijvoorbeeld doordat er geen nummerherkenning is bij Meld Misdaad Anoniem en de gesprekken niet worden opgenomen. Terwijl wij dus alles hebben gedaan om te waarborgen dat mensen in veiligheid en vertrouwen kunnen bellen, blijkt een incident als dit toch voor te kunnen komen.

Ik kan in dit verband meteen antwoorden op de vraag of er meer gevallen bekend zijn. Ik sluit niet uit dat dit het geval is. Wij zullen dit zonder meer onderzoeken. Het allerbelangrijkste is dat het niet meer mag voorkomen. Dat betekent twee dingen. Voor de zaken die nu nog zouden kunnen spelen, treedt het Openbaar Ministerie direct in overleg met Meld Misdaad Anoniem om te kijken hoe het met de individuele zaken omgaat. Dat is even voor nu, meteen. Daarnaast vind ik dat er een structurele oplossing moet komen, waarschijnlijk in de vorm van een aanpassing van het protocol. Er worden dan nadere afspraken gemaakt over wat er gebeurt als getuigen al bekend zijn bij het Openbaar Ministerie, in het strafrechtelijk onderzoek en ook in beeld komen bij Meld Misdaad Anoniem. Bekeken wordt hoe in het geval van deze mensen de melding bij Meld Misdaad Anoniem in volstrekte anonimiteit kan gebeuren en de identiteit niet alsnog bekend wordt in het strafrechtelijk dossier. Daar zullen wij op toezien. Het Openbaar Ministerie gaat nu op zeer korte termijn met Meld Misdaad Anoniem aan tafel zitten om te kijken welke afspraken zij hierover kunnen maken. De uitkomst daarvan zal dus moeten zijn dat dit ook in de toekomst zo niet meer kan gebeuren.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden. Het is goed dat zij zegt dat er precies op dit punt nader gekeken wordt naar het protocol, want daar zit hoe dan ook een probleem. Ik heb nog gevraagd of er wel gelet wordt op de veiligheid van de beller in deze speciale zaak. Haar naam is hoe dan ook bekend geworden bij de verdachte.

Als er verder gegaan wordt met dat protocol, kan de staatssecretaris dan toezeggen dat wij bijvoorbeeld voor de begroting weten hoe dat eruit zou kunnen zien, zodat wij dan wellicht verder kunnen praten over het protocol en de invulling daarvan?

Staatssecretaris **Albayrak**: De behandeling van de begroting van Justitie is begin november. Ik zal erop toezien dat voor die tijd bekend is wat wij met dat protocol gaan doen om zaken als deze in de toekomst uit te sluiten.

Uw eerste vraag ging over de veiligheid van de betrokkene. Er wordt nu alles in het werk gesteld om ervoor te zorgen dat die veiligheid gewaarborgd kan worden. U begrijpt dat ik de manier waarop dat gebeurt niet met u in de openbaarheid kan delen.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Voorzitter. Wat GroenLinks betreft is dit een heel serieuze zaak. Volgens mij zal het aantal meldingen via Meld Misdaad Anoniem alleen maar dalen omdat het vertrouwen bij het publiek afneemt. Ik moet zeggen dat het antwoord van de staatssecretaris mij enigszins verwart. Zij heeft het over een aanscherping van het protocol voor deze specifieke zaak, terwijl het toch zo moet zijn dat de anonimiteit van de beller altijd gegarandeerd is. Er mag geen sprake zijn van een situatie waarin wellicht in de toekomst opnieuw onduidelijkheid ontstaat. Het OM heeft dit risico doelbewust genomen volgens de berichten. Ik vind dat de staatssecretaris ervoor moet zorgen dat er geen enkele situatie kan zijn waarin welke partij dan ook denkt dat deze gegevens bekend mogen worden.

Staatssecretaris **Albayrak**: Als door mijn antwoord verwarring is ontstaan bij mevrouw Azough over of dit alleen in dit incidentele geval gewaarborgd dient te zijn of in alle gevallen, dan wil ik die graag wegnemen. In alle gevallen dient de anonimiteit echt gewaarborgd te zijn. Wij dachten dat wij dit allemaal goed hadden geregeld. Nu doet zich de situatie voor – en dat komt bij deze zaak goed aan het licht – waarbij iemand al eerder bij politie en het Openbaar Ministerie in beeld was als getuige, in het strafrechtelijk onderzoek meeliep, zelf actief bij Meld Misdaad Anoniem een melding doet en via die melding in het strafrechtelijk dossier komt. Het lijkt een uitzonderlijk geval, maar ik sluit zeker niet uit dat het vaker is gebeurd. Over al die lopende zaken zal nu contact worden opgenomen tussen het Openbaar Ministerie en Meld Misdaad Anoniem. Ik heb een structurele oplossing voor ogen middels de afspraken die gemaakt worden, zodat de meldingen bij Meld Misdaad Anoniem op geen enkele manier in het dossier terecht kunnen komen en de anonimiteit van de melder niet wordt aangetast. Dat is de structurele oplossing die ik voor ogen heb. Mevrouw Azough heeft gelijk: sinds 2002, toen Meld Misdaad Anoniem startte, zien wij een verzevenvoudiging van het aantal meldingen. Het zijn er inmiddels ongeveer 14.000. Dat is goud waard; laten wij het gewoon zeggen zoals het is. Het zijn meldingen die tot opsporing en vervolging leiden en tot oplossing van strafbare feiten. Die waarde van Meld Misdaad Anoniem mag op geen enkele manier aangetast worden doordat de anonimiteit niet meer gegarandeerd kan worden.

De heer **Teeven** (VVD): Stel dat er al een tap is en dat een getuige al wordt afgeluisterd in een strafrechtelijk

Albayrak

onderzoek. Dat was hier het geval. Is het dan de bedoeling van de regering dat die tap niet aan het strafdossier wordt toegevoegd als iemand naar Meld Misdaad Anoniem belt? Denkt de regering aan een oplossing in die richting? Dat zou betekenen dat je dingen die in zo'n strafproces gebeuren, niet meer zichtbaar maakt.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik denk dat de heer Teeven nog even geduld moet hebben, zodat wij kunnen bekijken hoe wij het protocol kunnen aanpassen opdat de melding die bij Meld Misdaad Anoniem wordt gedaan in volstrekte anonimiteit kan plaatsvinden. Ik heb niks gezegd over het toevoegen aan het strafrechtelijk dossier van informatie over bekende getuigen of lopende taps.

Mevrouw **Gerkens** (SP): De mensen van Meld Misdaad Anoniem waren zeer verontwaardigd over wat er is gebeurd, maar ik zag een luchtige reactie bij de betrokkenen. Die reactie doet mij verontrusten. De staatssecretaris zegt dat zij alles in het werk gaat stellen om ervoor te zorgen dat niet meer kan gebeuren wat nu is gebeurd. De gegevens van de mensen die nu bellen naar Meld Misdaad Anoniem worden opgenomen volgens de bewaarplicht, ook door de telefoonmaatschappijen. Sluit de staatssecretaris uit dat de officier van justitie die informatie kan opvragen?

Staatssecretaris **Albayrak**: In het kader van strafveroordening heeft het Openbaar Ministerie de bevoegdheid om gegevens op te vragen bij telecomaانبieders, maar die bevoegdheid is er alleen in uitzonderlijke gevallen. Bij een anonieme melding van een misdaad kan er volgens het protocol alleen onderzoek naar de identiteit van de melder plaatsvinden als er sprake is van onmiddellijk dreigend levensgevaar. Onder die voorwaarde kan informatie bij telecomaانبieders worden opgevraagd. Het gaat daarbij dus om inlichtingen die nodig zijn om op dat moment een leven te redden. Dit is dus met voldoende waarborgen omkleed. Die informatie kan zeker niet met gemak te allen tijd worden opgevraagd. Dat zou de Kamer niet willen, en ik ook niet.

De heer **De Roon** (PVV): Meld Misdaad Anoniem is een heel belangrijk instrument in de strijd tegen criminaliteit. Dat mes is in één keer bot gemaakt omdat het vertrouwen daarin nu volledig weg is. Mensen die iets willen melden zonder daarbij gevaar te lopen voor zichzelf, zullen voorlopig geen meldingen meer doen. De staatssecretaris belooft wel maatregelen voor de toekomst, maar ik meen dat wij ook moeten bekijken wat nu is misgegaan. De staatssecretaris zegt dat het protocol hierin niet voorziet; het was niet geregeld. Mogen wij ervan uitgaan dat ambtenaren bij de politie en het Openbaar Ministerie nog enige eigen denkkracht hebben? Door de verlovverlening aan Saban B. krijg ik overigens de indruk dat wij ook daaraan moeten twijfelen. Hoe dan ook, hoe gaat de staatssecretaris ervoor zorgen dat ambtenaren van het OM die met een ongebruikelijke situatie worden geconfronteerd waarin het protocol niet voorziet, de goede beslissing nemen? Zij moeten een veilige beslissing nemen, voor burgers en mensen die iets willen doen in de strijd tegen de criminaliteit, in plaats van maar wat te doen omdat het protocol er niet in voorziet.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik twijfel er niet aan dat gehandeld is met goede bedoelingen, namelijk met de bedoeling om het strafrechtelijk onderzoek zo stevig te maken dat daders kunnen worden vervolgd en berecht. De beslissing is genomen om de gegevens van Meld Misdaad Anoniem aan het strafrechtelijk dossier toe te voegen. Het protocol voorziet niet in die situatie. Het is misschien geen unieke situatie, maar het is wel uitzonderlijk dat iemand die naar Meld Misdaad Anoniem belt, al een belangrijke getuige is van een misdrijf met een dodelijke afloop. Zijn identiteit is al bekend en er is inmiddels ook al een telefoontap aangebracht. Die situatie zal zich niet zo vaak voordoen. Voor het overige ben ik het natuurlijk met de heer De Roon eens. Wij werken niet met robots. Het is altijd mensenwerk. Ik verwacht van alle mensen, ook van de mensen van justitie, dat zij te allen tijde hun verstand gebruiken bij het nemen van dagelijkse beslissingen.

De heer **Anker** (ChristenUnie): Wat de heer De Roon aankaart, is terecht. Ik heb hier een andere vraag over.

Voor Meld Misdaad Anoniem is het cruciaal dat mensen vertrouwen hebben in het behoud van de anonimiteit. Die is in het onderhavige geval geschonden. Eigenlijk gaat de staatssecretaris nog een klein stapje verder door niet uit te sluiten dat dit vaker is voorgekomen, door dit te gaan onderzoeken en te bekijken welke mogelijkheden er zijn om protocollen aan te scherpen. Dat de staatssecretaris dat gaat uitzoeken is een heel goede zaak. Voor het vertrouwen is het echter niet al te best. Nu is er immers een periode waarin de anonimiteit van Meld Misdaad Anoniem niet kan worden gegarandeerd. Hoe gaat de staatssecretaris die garantie wel geven? Volgens mij moet zij helderheid geven over de huidige stand van zaken. Ook nu wordt gecommuniceerd via Meld Misdaad Anoniem. Hoe gaat de staatssecretaris dit oplossen en hoe gaat zij garanderen dat de vertrouwelijkheid gewaarborgd is?

De **voorzitter**: U houdt hele betogen. U moet vragen stellen. Ik snap het wel. De staatssecretaris mag ook korter antwoorden.

Staatssecretaris **Albayrak**: Eén incident is voldoende. Of het er veel meer zijn, maakt voor mij op dit moment niet eens veel uit. Ik zeg alleen dat ik niet uitsluit dat het vaker is gebeurd. Eén incident is voldoende om nu maatregelen te nemen. De borging is nu dat elk geval dat zich vanaf nu voordoet, door het OM besproken zal worden met Meld Misdaad Anoniem. Die voorziening gaat nu al in. Daarnaast vindt tussen het OM en Meld Misdaad Anoniem het gesprek plaats om hierover concrete en structurele afspraken te maken die voor de toekomst uitsluiten dat dit nog een keer gebeurt.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Voorzitter. Het is een goede zaak dat anoniem melden echt anoniem melden is en dat alle waarborgen daarvoor verder versterkt worden. Mijn vraag gaat over de stelling van de staatssecretaris dat zij niet kan uitsluiten dat het in meer gevallen mis is gegaan. Heeft zij daar concrete aanwijzingen voor? En kan het op andere situaties slaan dan op de nu aan de orde zijnde situatie, waarin iemand zich al eerder als getuige had gemeld?

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. Ik zei het precies

Albayrak

zoals ik het zei. Dit is het mondeling vragenuurtje, waarin wij vrij direct zonder uitgebreide voorbereiding met elkaar van gedachten wisselen. Dit is dus een eerste gedachtewisseling. Ik zeg hoe ik reageer op dit incident en hoe ik nu op korte termijn maatregelen kan nemen om dit te voorkomen. Ik zeg dat het een uitzonderlijk geval is maar wellicht geen uniek geval. Dat zeg ik niet omdat ik op dit moment persoonlijk kennis draag van zaken die gespeeld hebben, maar ik kan nu ook niet uitsluiten dat meerdere zaken boven tafel zullen komen. Dat is het enige wat ik heb willen zeggen.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Voorzitter. Allereerst zeg ik dat dit gewoon het vragenuurtje is. Dat betekent dat wij de vragen stellen en dat de staatssecretaris die beantwoordt. Er is dus geen sprake van een gedachte-wisseling.

Staatssecretaris **Albayrak**: Met heel veel plezier!

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Graag! Geeft u dan ook heldere antwoorden. Dan is het voor ons ook heel plezierig. Het opwerpen van dit soort mist heeft geen enkele zin. Dit is gebeurd bij het politiekorps van Rotterdam. Het is niet de eerste keer dat er een blunder wordt gemaakt in het politiekorps van Rotterdam. We hebben net het dancefestival gehad in Hoek van Holland en nu is er deze blunder, want het aantal meldingen bij Meld Misdaad Anoniem zal teruglopen. Wat gaat u doen in de richting van de korpschef van Rotterdam? Ook "een stevig gesprek"?

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. Politiewerk is mensenwerk. Mevrouw Verdonk noemt het "blunders". Ik sluit niet uit dat dit ook op andere plekken in Nederland gebeurt. Sterker nog: ik weet dat dit zo is. Natuurlijk is het streven van Justitie om alle misstanden te voorkomen en alle zaken die wij liever niet hadden zien gebeuren, voortaan uit te sluiten. Daarop is de actie vanuit Justitie nu gericht.

Vragen van het lid Arib aan de minister van Justitie, bij diens afwezigheid gesteld aan de staatssecretaris, over **het verschijnsel huwelijksdwang in Nederland**.

Mevrouw **Arib** (PvdA): Voorzitter. Vorig jaar september stond ik hier voor hetzelfde onderwerp, het tegenhouden van gedwongen huwelijken en achterlating. Daarvoor had ik al vele malen schriftelijke vragen hierover gesteld en onlangs heb ik dat weer gedaan. Gisteren hebben we in NOVA kunnen zien hoe een gerichte aanpak zoals die in Rotterdam wordt toegepast, kan leiden tot het zichtbaar maken van deze ernstige verborgen problematiek. In een korte periode, van vlak voor de zomer tot nu, is door actief optreden van leerplichtambtenaren en de GGD duidelijk geworden dat vijftien meisjes verdwenen zijn. In antwoord op mijn schriftelijke vragen meldt het kabinet dat het vooral inzet op voorlichting. Dat is belangrijk, maar daarmee zijn we er nog niet. Er is meer nodig.

Allereerst zou ik graag willen weten om hoeveel kinderen het gaat die leerplichtig zijn en die achtergelaten of gedwongen uitgehuwelijkt worden. Wij weten nog

steeds niet wat de omvang van dit probleem is en bij welke bevolkingsgroepen dit zich vooral voordoet. Ik zou dus graag van de staatssecretaris een toezegging krijgen over feitelijke informatie over de omvang van dit probleem.

Rotterdam is goed bezig, maar ook andere steden zouden dit actiever moeten oppakken. Het is de taak van de leerplichtambtenaar om aan de bel te trekken als een kind niet op school verschijnt. Hoe en wanneer gaat de staatssecretaris ervoor zorgen dat de Rotterdamse aanpak landelijk wordt gevolgd en dat duidelijk wordt om hoeveel kinderen het gaat? Het is nu wel duidelijk dat deze aanpak werkt. Dat blijkt ook. Over de meisjes in Rotterdam is nu duidelijk geworden dat zij achtergelaten zijn. Van hen zijn er zeven in de landen van herkomst achtergelaten. Ik zou graag willen weten welke mogelijkheden er zijn om deze meisjes te lokaliseren en terug te halen naar Nederland, te meer daar in een antwoord op mijn schriftelijke vragen is gemeld dat het ministerie van Buitenlandse Zaken nu instructies geeft aan ambassades om alert te zijn. Ik zou graag weten of dat werkt.

Tot slot. Het ministerie van Justitie lijkt meer in te zetten op het uitwisselen van informatie en het zorgen voor voorlichting dan op het nemen van strafrechtelijke maatregelen. Ik zou graag willen weten of de staatssecretaris en de minister bereid zijn om het Openbaar Ministerie een aanwijzing te laten opstellen waarin duidelijk wordt gesteld hoe om te gaan met achterlating en gedwongen huwelijken.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter. Dat zijn veel vragen. Dank aan mevrouw Arib en andere leden van de Kamer die de laatste maanden en jaren continu aandacht hebben gevraagd voor dit fenomeen. Mede door de inzet van mevrouw Arib en anderen uit de Kamer is er, denk ik, een stevige multidimensionale aanpak gericht op preventie, lokalisatie van de achtergelaten meisjes en hulp aan die meisjes, indien nodig via een terugkeer-visum of een noodpaspoort. Op de beleidsterreinen van de staatssecretaris zelf zijn we bezig om ervoor te zorgen dat achtergelaten vrouwen, maar zeker ook minderjarige kinderen, kunnen terugkomen.

Op het terrein van strafrechtelijke vervolging zijn we aan het verkennen wat we kunnen doen om ook de daders, vaak de vaders die meisjes achterlaten, aan te pakken. Daar zijn eerder toezeggingen over gedaan. Op 19 november zal een algemeen overleg plaatsvinden over deze en andere onderwerpen. Dan zal de Kamer nog veel meer tijd hebben om met de minister van Justitie en, ik dacht, ook de minister voor WWI van gedachten te wisselen over alle aspecten.

Mevrouw Arib vroeg specifiek om hoeveel gevallen het landelijk gaat. Dat beeld hebben wij niet. Ik vind het echter goed dat het initiatief in Rotterdam is genomen. Het is een concreet initiatief, gericht op zowel preventie, voordat kinderen met hun ouders op vakantie gaan, als op monitoring na afloop. Dan wordt gekeken wat er met ze is gebeurd en wie er terugkomt. Ik zal ervoor zorgen dat de Kamer voor het algemeen overleg van 19 november zoveel mogelijk feitelijke informatie krijgt over de

Albayrak

omvang van deze problematiek, ook via de leerplicht-route die mevrouw Arib al noemde.

Dan was de vraag wat wij kunnen doen om achtergelaten kinderen te lokaliseren en eventueel terug te halen. Het ministerie van Buitenlandse Zaken wordt steeds actiever. Het is druk doende om te kijken naar de meest praktische mogelijkheden die hiervoor van betekenis zijn. Ik kan me voorstellen dat er in het geval van de meisjes in Rotterdam ook een actieve bemoeienis is om de meisjes te lokaliseren en eventueel het gesprek met ze aan te gaan. Ik zal met de minister van Buitenlandse Zaken bespreken hoe wij de aanpak via de ambassades in deze concrete gevallen kunnen benutten.

Het gaat dus om de instructies van BZ. Als het minderjarige kinderen zijn en beide ouders stemmen in met achterlating in het land van herkomst, dan zijn de mogelijkheden helaas zeer beperkt. Vaak gaat het echter om één ouder die de andere ouder, vaak de moeder, dwingt om akkoord te gaan. Dan zijn er mogelijkheden inzake achterlating en kindervervoering die we wellicht kunnen gebruiken om op dat moment zowel de moeder als de dochter – daar gaat het vaak om – te beschermen. Voor meerderjarige meisjes en soms ook jongens, die dus ouder zijn dan achttien jaar, zijn de mogelijkheden wat ruimer. Dan kan het ministerie van Buitenlandse Zaken door noodpaspoorten en terugkeervisa ervoor zorgen dat deze kinderen terugkomen. Dat zijn de mogelijkheden die wij hebben.

Het allerbelangrijkste is dat wij afspraken maken met de landen van herkomst. Zeker als de kinderen daar zijn, ben je afhankelijk van de wil om mee te werken bij de autoriteiten in die landen van herkomst. Het speelt op dit moment voornamelijk in Turkije en Marokko, maar met de steeds groter wordende Irakese gemeenschap in Nederland zijn ook daar de eerste gevallen al gemeld. Ik heb in het voorjaar tijdens mijn werkbezoek aan Irak zelf met de verantwoordelijke ministers gesproken. Ik heb hun hulp gevraagd bij het lokaliseren van meisjes die in Irak zijn achtergelaten. De contacten tussen bewindspersonen op het hoogste niveau gebruiken wij ook om ervoor te zorgen dat het commitment er komt in die landen.

Over dit en veel meer gaat de Kamer op 19 november verder praten.

Mevrouw **Arib** (PvdA): Ik bedank de staatssecretaris voor haar toezegging dat wij in elk geval voor het algemeen overleg over eengerelateerd geweld een beeld hebben van de omvang van deze problematiek en de bevolkingsgroepen waarin deze problematiek zich voordoet. De Kamer wordt nog over strafrechtelijke maatregelen geïnformeerd. Die informatie krijg ik ook graag voor het algemeen overleg van 19 november.

Er is nog een vraag blijven liggen over een aanwijzing vanuit het Openbaar Ministerie. Die is volgens mij al in 2005 toegezegd. Ik ben gisteren nagegaan of dat zo is en dit blijkt nog steeds niet het geval te zijn. In deze situatie lijkt dat me meer dan noodzakelijk.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik denk dat we in Nederland alles wat tot onze mogelijkheden behoort maximaal onderzoeken en gebruiken voor het bestuurlijk en strafrechtelijk aanpakken van eengerelateerd geweld, achterlaten en huwelijksdrang. Een aanwijzing die ook door mevrouw Kriens is geopperd, richt zich vooral op een aanwijzing voor het Openbaar Ministerie gericht op

acties in de landen van herkomst. Het is een misverstand dat het Openbaar Ministerie in Nederland in staat zou zijn om de politie in de landen van herkomst te sturen. Ik heb althans begrepen dat de Kamer dit graag zou zien gebeuren. Ter voorbereiding op het algemeen overleg op 19 november zal ik kijken of de Kamer ook iets meer informatie kan krijgen over de mogelijkheden en de acties die er tot nu toe inzake aanwijzingen aan het Openbaar Ministerie zijn gegeven.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Stel je voor dat je een leerling op een school bent en de juffrouw of meester komt naar je toe en laat je een contract afsluiten, een contract tekenen. Dan ga je als kind van je ouders mee naar die berg ergens in Marokko of Turkije en daar word je achtergelaten en gedwongen om in het huwelijk te treden. Wat heb je nou aan zo'n contract? Waarom sluiten we niet zo'n contract met de ouders van die kinderen? Waarom zorgen we er niet voor dat die ouders strafrechtelijk vervolgd worden als ze zonder hun kind terugkomen? Die onderwijzers op school weten precies om welke kinderen het gaat. Waarom wordt er dus geen contract met die ouders afgesloten en worden ze niet strafrechtelijk vervolgd als ze zonder dat kind terugkomen? Ik wil graag een helder en kort antwoord.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik ben van mening dat wij niet zo bagatelliserend moeten doen over de waarde van het project dat in Rotterdam is gestart, ook in preventief opzicht. Wij zien namelijk ook onder meisjes dat het bewustzijn toeneemt dat zij geholpen kunnen worden als zij bang zijn om achtergelaten te worden. Als je dat preventief doet, is zo'n contract vooraf al van bewezen nut. Dit blijkt in Rotterdam. Ik hoop dat dit landelijk navolging krijgt.

Je kunt ouders niet strafrechtelijk vervolgen als zij beiden instemmen met het achterlaten van het kind in het land van herkomst. Overigens gebeurt dat soms ook zonder dwang en drang en blijft het kind daar om een opleiding te volgen of iets dergelijks. Daarom is het zo belangrijk dat wij via de ambassades te weten komen wat er precies aan de hand is. Het project in Rotterdam is ook in dit opzicht heel goed.

Ik heb al eerder aan mevrouw Arib toegezegd dat wij zullen onderzoeken of een strafrechtelijke vervolging van de dader tot de mogelijkheden behoort, zeker als dat bijvoorbeeld de vader is die moeder en dochter dwingt. Het Wetboek van Strafrecht kent een artikel dat voorziet in een strafrechtelijke vervolging als iemand wordt achtergelaten in een kwetsbare situatie. Thans wordt nagegaan of dit artikel wellicht ook kan worden gebruikt voor de vervolging van deze daders, zoals ik ze noem. Ik stel voor dat dit ook onderwerp van bespreking zal zijn tijdens het algemeen overleg op 19 november.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Ik vind het klasse van de wethouder van Rotterdam, de scholen en de leerplicht-ambtenaren dat zij zo keihard hebben gewerkt en daardoor zichtbaar hebben gemaakt dat er op dit moment zeven meiden kwijt zijn, dat wil zeggen in totaal vijftien waarvan zeven onbekend. Net als de wethouder vraag ik aan de staatssecretaris of zij Rotterdam zal helpen om die meisjes terug te krijgen.

Ik heb nog een tweede vraag. De staatssecretaris zegt: wij moeten de daders kunnen vervolgen. Ik ben van mening dat huwelijksdwang door ouders misdadig is en

Albayrak

dat die strafbaar zou moeten zijn. Zal de staatssecretaris dit regelen?

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik ben het geheel met mevrouw Karabulut eens. Daarom zei ik al dat wij niet bagatelliserend moeten doen over de preventieve voorlichting op scholen en het aanspreken van meisjes met de mededeling: kom nu naar buiten als je bang bent dat er in de zomer iets met je gebeurt. Dat heeft nu zijn waarde al bewezen dankzij het initiatief in Rotterdam, dat geef ik mevrouw Karabulut graag na, natuurlijk in samenspraak met Justitie. Wij zullen Rotterdam helpen om in die zeven individuele gevallen te kijken wat wij kunnen doen. En dit geldt niet alleen Justitie, maar het hele kabinet, dus ook de ministers voor WWI en van Buitenlandse Zaken door middel van de ambassades. Ik denk dat die samenwerking veelbelovend is.

Zoals ik al zei, zijn de strafrechtelijke en bestuursrechtelijke mogelijkheden, inclusief boetes, in onderzoek. Een uitgebreid overzicht daarvan heeft de Kamer al gekregen, of zal zij krijgen voor 19 november. Daarin is ook aandacht voor de onmogelijkheden om huwelijksdwang strafbaar te stellen en de mogelijkheden die er wel zijn. Er is nog geen kabinet zo actief geweest op dit dossier als dit kabinet, mede dankzij de inzet van de Tweede Kamer.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Ik sluit mij aan bij mevrouw Karabulut. Voor het eerst hebben wij een duidelijk beeld van het aantal gevallen in een stad als Rotterdam. Het is schrijnend. Als wij dit extrapoleren naar de rest van Nederland, zou het om een aanzienlijk aantal meiden kunnen gaan. Zeven is al te veel, maar wellicht gaat het om tientallen, misschien wel 100.

De aanpak in Rotterdam is onder andere gebaseerd op de Franse aanpak. Kan de staatssecretaris voor het AO op 18 november een internationale vergelijking maken, zodat er meer duidelijkheid is over de stand van zaken in andere landen? Hoe pakken zij dit probleem aan?

Een tweede punt is preventie. Die is hierbij essentieel. In Rotterdam, maar zeker landelijk, is er nog te weinig bekendheid met de mogelijke hulp, voor meisjes, jongens en de gemeenschap eromheen.

De **voorzitter**: Mevrouw Azough ...

Mevrouw **Azough** (GroenLinks): Er moet iets aan worden gedaan. Kan de staatssecretaris voor 19 november aangeven hoe zij daaraan gaat werken?

Staatssecretaris **Albayrak**: De preventie in het Rotterdamse project, het versterken van de awareness, het bewustzijn voordat de schoolvakantie was begonnen, is een eerste klap. Op basis van dat project zullen wij bekijken hoe wij landelijk gebruik kunnen maken van de genomen maatregelen, zoals voorlichtingscampagnes. Wij zullen bezien of dergelijke maatregelen werken en of de voorlichting ertoe leidt dat meisjes voor de schoolvakantie naar de autoriteiten of het schoolbestuur gaan: help mij, ga met mijn ouders praten, ik wil niet op vakantie, of wat dan ook. Wij zullen dus zeker bekijken wat de ervaringen daar zijn en hoe wij die landelijk kunnen vertalen.

Dan het verzoek om voor het algemeen overleg van 19 november een internationale vergelijking te maken. Wij hebben nog wel even tijd. Ik denk dat we er helaas

ook snel klaar mee kunnen zijn omdat niet heel veel landen in de wereld, ook niet in de Europese Unie, hierop actief beleid voeren. Wij zullen zeker bezien of zo'n snelle inventarisatie mogelijk is. Wellicht hebben bepaalde landen al good practices, goede ervaringen met de aanpak hiervan.

De heer **De Roon** (PVV): Het blijkt dat jonge islamitische meisjes bij bosjes verdwijnen uit de Nederlandse stad om te worden uitgehuwelijkt aan islamitische landen. Dat kan allemaal gebeuren in de stad van die PvdA-knuffelburgemeester Aboutaleb. Wat gebeurt er vervolgens in de Kamer? Een Kamerlid van Marokkaanse origine vraagt aan een Turkse staatssecretaris: hoe is dat nu toch allemaal mogelijk?

De **voorzitter**: Ik ben een beetje de draad kwijt van wat dit er nog mee te maken heeft, als ik zo vrij mag zijn.

Staatssecretaris **Albayrak**: Ik ben ook benieuwd.

De heer **De Roon** (PVV): Ik bespreek wat er gebeurt.

De **voorzitter**: Volgens mij moet u iets explicieter zijn over hoe deze voorbeelden nu uw punt ondersteunen.

De heer **De Roon** (PVV): Daar kom ik zo aan toe, als u mij even de ruimte geeft.

De **voorzitter**: Zou u de vraag dan wel een beetje zakelijk willen formuleren?

De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter, ik vind het zakelijk genoeg. Zoals gezegd, een Marokkaans Kamerlid vraagt aan een Turkse staatssecretaris: hoe is dat nou toch mogelijk dat islamitische meisjes uit Nederland worden ontvoerd om uitgehuwelijkt te worden aan islamitische landen? Uit dat tweegesprek volgt de conclusie: laten we gaan dweilen met de kraan open.

De **voorzitter**: Mijnheer De Roon ...

De heer **De Roon** (PVV): Ik kom op mijn vraag.

De **voorzitter**: Ik wil het u graag uitleggen: wij hebben hier een Nederlands Kamerlid, nog een Nederlands Kamerlid en een Nederlandse staatssecretaris. Wat u zegt, met alle respect, is niet de werkelijkheid.

De heer **De Roon** (PVV): Ik heb niets gezegd wat niet klopt; laat ik het zo maar samenvatten.

De **voorzitter**: Volgens mij wel.

De heer **De Roon** (PVV): Ik vervolg met mijn vraag aan de staatssecretaris. Het zijn uw kiezers, de PvdA-kiezers, die deze problemen naar Nederland halen. Mijn verzoek is wederom, wij hebben het al heel vaak gevraagd: stop die massa-immigratie naar Nederland uit islamitische landen, draai die kraan dicht en houd op met dweilen met de kraan open.

De **voorzitter**: De staatssecretaris.

Staatssecretaris **Albayrak**: Voorzitter, ik geloof niet dat ik een vraag heb gehoord.

Albayrak

Mevrouw **Sterk** (CDA): Ik wil de staatssecretaris en mevrouw Azough even wijzen op het onderzoek naar die internationale vergelijking dat al heeft plaatsgevonden. Dat is winst, want dat maakt dat het nog sneller kan. Ik hoorde de staatssecretaris zeggen dat ze hoopt dat die pilot wordt uitgerold. Eerlijk gezegd lijkt mij dat de pilot in Rotterdam nu al zo veel resultaat heeft opgeleverd, dat deze onmiddellijk uitgerold moet worden, ook naar de andere grote steden. Waarop zou dit nu vast komen te zitten? Wat ons betreft gebeurt dat gewoon.

Staatssecretaris **Albayrak**: Dat hoeft nergens op vast komen te zitten. Ik heb gezegd dat de voordelen die zich in andere steden nu al hebben bewezen genoeg aanknopingspunten bieden om dezelfde aanpak door te voeren. Dat gaan we wellicht ook doen. Ik wilde niet al het gras voor de voeten van de verantwoordelijke bewindspersonen en de Kamer wegmaaien, omdat u hierover op 19 november uitgebreid met elkaar van gedachten gaat wisselen. Ik kan u echter wel verklappen dat ook deze Rotterdamse aanpak er één is die landelijk navolging zal vinden.

Vragen van het lid Jansen aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie over **het bericht "Aedes betaalt opnieuw veel aan een nieuwe bestuurder"**.

De heer **Jansen** (SP): Voorzitter. Daar gaan we weer. Een paar maanden geleden was heel Nederland woest omdat de voorzitter van Aedes, de vereniging van woningcorporaties, bij zijn afscheid 1 mln. in zijn zak mocht steken. Een paar dagen later bleek dat de nieuwe voorzitter, de oud-PvdA-gedeputeerde Marc Calon, ver boven de Balkenendenorm gaat verdienen. U weet wel: dat is het plafond dat we hadden afgesproken voor de publieke en semipublieke sector. Deze week bleek Calon zijn omscholingscursus tot corporatievoorzitter van € 20.000 te hebben laten betalen door de provincie Groningen, maar desondanks kan de heer Calon zijn baan niet in zijn eentje af. Naast de voorzitter moet er nu ook nog een extra directeur komen. De kwartiermaker voor die functie, uiteraard een ingehuurde interim-manager, strijkt volgens de media dit jaar alleen al € 300.000 op. De minister voor wonen zit er mokkend bij en kijkt ernaar. Is hij soms aangestoken door de minister-president?

Wij hebben bijna een jaar geleden afgesproken dat er een wet komt die deze zakkenvullerij zo snel mogelijk onmogelijk maakt. Daarvoor is de minister van Binnenlandse Zaken verantwoordelijk en zoals te verwachten viel: dat schiet niet op. De SP-fractie heeft daarom in mei voorgesteld voor de woningcorporaties alvast een noodverbandje te maken op basis van de Woningwet. Dat kan veel sneller. De minister voor wonen wilde echter liever wachten op zijn collega. Ondertussen hebben de zakkenvullers een tussensprint ingezet. Minister voor wonen, waarom doet u niets? De vereniging Aedes wordt voor 100% betaald door de woningcorporaties, met het geld van de huurders. U bent toezichthouder. Maak hier nu eens een crisis- en herstelwet voor, of verplicht de woningcorporaties om de contributie aan Aedes in 2010 met 25% te verlagen, als

sanctie tegen deze hardnekkige geldsmijterij. Minister, doe iets!

De **voorzitter**: Ik merk op dat u de non-verbale steun hebt van in elk geval twee leden van uw fractie.

Minister **Van der Laan**: Voorzitter. Kern van mijn antwoord is dat ik mij aansluit bij de twee leden die zojuist tekenen van instemming gaven. Daarom ben ik een beetje verbaasd over de vragen van de heer Jansen en zeker over zijn inleidende woorden, in de trant van: daar gaan wij weer, en: de minister voor wonen zit er mokkend bij en kijkt ernaar. Voor een deel ben ik inderdaad aan het mokken, maar wat er verder gebeurt, is niet alleen maar een kwestie van ernaar kijken. De geachte afgevaardigde Jansen weet dat ik de eerste minister was die, in reactie op wat de Kamer daarover had gezegd, voor zijn sector zei: het moet en zal de Balkenendenorm zijn. Voor vanavond staat er een toespraak bij de Vereniging van Toezichthouders in Woningcorporaties op mijn agenda. Mijn inzet is erop gericht, de toezichthouders ervan te overtuigen dat zij als commissarissen de voornaamste verantwoordelijkheid dragen om op te treden. Heel plat gezegd, zoals ook Jeroen Smit, de schrijver van het prachtige boek over ABN AMRO heeft gezegd: Als er een huurders-commissaris komt – en ik ben het met de Kamer eens dat die er komt – mag hij wellicht geen verstand hebben van spreadsheets, de Wet op de jaarrekening en al die dingen meer, maar van één ding heeft hij heel veel verstand. Als de directeur in zijn Maserati naar de vergadering komt, dan zegt hij: die breng je morgen terug! Dat is ook mijn inzet. De Kamer heeft een brief van 39 kantjes gehad met allemaal maatregelen die door sommige corporatiedirecteuren worden omschreven als het bijkans weer nationaliseren van de sector. Om dan te praten over een minister die ernaar kijkt, dat mist iedere, maar dan ook iedere grondslag.

Dan nog heel kort een paar woorden over de heer in kwestie. Het gaat hier om een interim-directeur, een interim-manager. Interim betekent dat hij daar tijdelijk zit. Hij is directeur en geen bestuurder. Hij moet die organisatie kantelen. Je kunt hem dus vergelijken met bijvoorbeeld een accountant. Ik heb van Aedes begrepen dat er scherp onderhandeld zou zijn over het tarief en dat dit lager is dan gebruikelijk. Ik ken het exacte bedrag niet, maar je mag hem niet gelijkstellen met een bestuurder. Ik ga er wel vanuit, ongetwijfeld met u, dat de periode van inhuur zo kort mogelijk is en dat zijn opvolger, die de normale bestuurder wordt, zeer zeker niet hetzelfde salaris zal krijgen. En nu het allerbelangrijkste: minister Ter Horst is helemaal niet langzaam. Ze is volop bezig met de wet. Volgens mijn informatie wordt daar op dit moment de laatste hand aan gelegd en zullen wij met steun van uw Kamer het zwaarste regime voor de woningcorporaties laten gelden: het wettelijke maximaalnormbedrag van € 181.000 voor de grootste corporaties en voor de kleinere evenredig gedifferentieerde maxima daaronder.

Voorzitter. Ik wil heel graag met de heer Jansen over dingen in debat waar wij verdeeld over zijn, maar laten wij elkaar niet nodeloos lastig vallen over dingen waarover wij het eens zijn.

Mevrouw Van Gent (GroenLinks)

© M. Sablerolle – Gouda

De heer **Jansen** (SP): Voorzitter. Ik wil de minister graag herinneren aan de woorden die hij hier op 14 april heeft uitgesproken naar aanleiding van een eerder debat over de heer Calon. Hij zei toen: ik heb wel eens een holdingdirecteur met zo'n honderd dochtermaatschappijen aan iemand horen uitleggen waarom hij heel zuinig was. Het kwam hierop neer: als ik vandaag een Mercedes 300 koop, kopen al mijn honderd vestigingsdirecteuren morgen een 299. Deze directeur koopt geen 299, maar een 400! Hij gaat er nog overheen. Ik bestrijd niet dat de minister zijn afkeur heeft uitgesproken over deze gang van zaken. Ik verwijt hem dat hij niets doet. Ik heb in concreto aangegeven wat te doen is. Dat hebben wij ook al eerder aangegeven: maak een noodwet, maak een crisis- en herstelwet speciaal voor dit doel of zeg dat de woningcorporaties 25% moeten korten op de contributie. Laat Aedes maar op de fles gaan. Laat ze een fatsoenlijke vereniging oprichten voor woningcorporaties, maar accepteer dit niet.

Minister **Van der Laan**: Voorzitter. Ik ben blij dat de heer Jansen terugkomt op dit voorbeeld, want dat heb ik gegeven. Dat sloeg overigens niet op een corporatiedirecteur, maar op iemand in de markt die het goede principe hanteert dat hij als holdingdirecteur een voorbeeldfunctie heeft. Daar gaat het natuurlijk inderdaad om. Hier gaat het niet om een directeur die de eerste is in lijn onder de heer Calon. Hier gaat het om een interim-manager die hetzelfde doet als bijvoorbeeld ingehuurde accountants of ingehuurde advocaten enzovoorts. Dat heeft dus niets met dat voorbeeld te maken. Ik herhaal dat de heer Jansen en de minister – evenals overigens de meeste Kamerleden, want dit is zo ongeveer uit alle fracties gekomen – het erover eens zijn dat het in de corporatiesector sober en doelmatig moet. Ik heb er vertrouwen in dat het wetsvoorstel van minister Ter Horst nog dit jaar bij de Kamer wordt ingediend en dat wij die belangrijke stap ook echt samen gaan maken.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. De Kamer baalt, inclusief de minister, maar ik moet toch vaststellen dat Aedes daar gewoon maling aan heeft. Wij hebben eerder debatten gehad over de heer Calon en krijgen nu weer een interim-manager voor drie ton. Is de minister

bereid om hierover met Aedes het gesprek aan te gaan? Zij zijn de koepel en zij moeten het goede voorbeeld geven. Dat doen zij niet. Is de minister het met mij eens dat de heer Calon eigenlijk gekort zou moeten worden op zijn inkomen, aangezien hij dubbel parttime die functie gaat vervullen? Drie dagen wordt immers anderhalve dag, want hij heeft ook nog een interim-manager erbij. Ik zou echt willen dat de minister daarover indringend in gesprek gaat. Ik zeg ook tegen de minister: u moet niet alleen blaffen, u moet ook bijten. Immers, totdat de regelgeving van minister Ter Horst, die daar voortvarend mee bezig is, er is, gaan ze het nog gewoon voor zichzelf comfortabel organiseren. Dat lijkt mij toch niet de bedoeling.

Minister **Van der Laan**: Voorzitter. Ik heb van Aedes begrepen dat het geen drie ton is. Wat het precieze bedrag is, weet ik niet, maar het is in ieder geval een lager bedrag. Misschien was ik niet duidelijk, maar het wil blijkbaar nu nog niet tot mevrouw Van Gent doordringen dat niet gaat om een gewone bestuurder naast of onder Calon; het gaat om een interim-manager. Dat is wat anders. Aan het verschil tussen een interim-manager en een nieuwe voorzitter wil ik best woorden wijden, maar het is echt een heel ander vak, een heel ander kunstje, als ik het populair mag zeggen. Of ik bereid ben tot een gesprek? Ik sluit niet uit dat sommige Kamerleden ook een beetje het beeld willen optrekken dat deze regering toekijkt – dit zijn de woorden van de heer Jansen – of blaft maar niet bijt. Niets is minder waar. Lees nog eens de brief van 39 bladzijden met concrete maatregelen, geschreven op het verzoek van de heren Van Bochove en Depla om tot een heel nieuw stelsel te komen. Dat stelsel laat geen enkele twijfel bestaan. Wij halen woningcorporaties weer dichterbij het maatschappelijke toe. Een bedrag onder de drie ton voor een interim-manager die die organisatie daar moet keren omdat Aedes zelf ook heeft ingezien dat ze op de verkeerde weg zat, koppelen aan passiviteit van de minister is gewoon niet redelijk. In antwoord op de concrete vraag kan ik zeggen dat ik over dit punt niet met Aedes praat. Ik praat iedere week met Aedes en heb vanavond een afspraak met de heer Calon. Er staan weer een paar harde noten op de agenda. Dit vind ik echt een beetje overdreven.

De heer **Van Bochove** (CDA): Mijnheer de voorzitter, excuses – ik was helemaal afgeleid – mevrouw de voorzitter. Was de minister het niet met mij eens toen ik naar aanleiding van het vorige week in de Volkskrant verschenen artikel verzuchtte: jongens, hebben ze het nu bij Aedes nooit begrepen? Had hij niet hetzelfde gevoel?

Ten tweede. Wij dreigen nu even te spreken over iemand naast de heer Calon, maar feitelijk spreken wij over een interim-directeur naast twee directeuren. Dat gaat dus driedubbel op. Ik had graag gezien dat de minister juist over de vraag of dat verstandig is eens van gedachten wisselde met de heer Calon.

Mijn derde vraag – dan ben ik ook klaar – is de volgende. In het artikel in de krant staat dat wij op de jaarrekening kunnen wachten voordat er duidelijkheid komt. De minister kan hierover evenmin duidelijkheid bieden. Wil hij Aedes duidelijk maken dat dit gewoon geen manier van helder communiceren is? De verdachtmakingen in hun richting stapelen zich op deze manier alleen maar op. Openheid is het enige wat helpt.

Van der Laan

Minister **Van der Laan**: Ik beantwoord de vragen in omgekeerde volgorde. Toen ik het stuk las, viel ik eigenlijk het hardst over het laatste punt dat de heer Van Bochove noemde, omdat er een zekere "wij doen het zelf wel"-houding in zat. Zo kijken wij alleen niet naar Aedes. Ik ben dus bereid om over dat punt te praten. Ik zei al dat ik Aedes-voorzitter Calon vanavond spreek. Dan zal ik dit aan de orde stellen en hem vragen om nog eens uit te leggen hoe het zit met die interim-directeur naast de twee bestuurders. Daar kom ik dan op terug. Mijn motto is: Aedes zal het moeten leren, omdat wij het willen.

Mevrouw **Van der Burg** (VVD): Voorzitter. Mij lijkt dat over dit geval genoeg gezegd is. De meningen zijn er duidelijk over. Ik heb een andere vraag aan de minister. Klopt het dat alle bestuursleden € 23.000 krijgen voor het bij Aedes vergaderen, terwijl zij ook al betaald worden als directeur van hun eigen woningbouwcorporatie? Ik bedoel: waar houdt het een keer op?

Minister **Van der Laan**: Dat weet ik niet. Ik zou het na kunnen gaan. Ik zeg even in alle ... Wij moeten vanzelfsprekend ook fair blijven. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat die € 23.000 in de pot van de woningcorporatie waar men werkt komt. Dat soort regelingen bestaat heel veel, omdat het natuurlijk toch een substantiële bijdrage is die zo'n corporatie aan een branchevereniging levert. Ik vind de vraag relevant. Ik zorg dat het antwoord snel naar de Kamer toe komt.

De heer **Van Raak** (SP): Aedes was een organisatie van graaiers, veel van de Partij van de Arbeid. Er is een nieuwe directeur: Calon. Hij grijpt veel meer dan de minister krijgt. Voor datzelfde baantje, dat eerst door één mijnheer werd gedaan, gaat hij een vriendje inhuren, interim, voor drie ton per jaar of in ieder geval voor € 2000 per dag. Ik heb twee vragen. Gaan wij dit in de toekomst altijd zo doen, mensen interim voor tonnen inhuren? En gaat de minister nu eindelijk eens een keer nee zeggen? De minister gaat vanavond weer praten. Ja, de minister heeft al zo vaak gepraat. Het gaat er niet om dat de minister praat, het gaat erom dat de minister nee zegt, nee tegen graaiers, nee tegen Aedes. Is hij bereid om gewoon de stekker uit Aedes te trekken en om een fatsoenlijke organisatie op te richten?

Minister **Van der Laan**: Ik heb nog niet het genoegen en de eer gehad om met de heer Van Raak over deze zaken te mogen praten. Ik zal dat heel graag heel vaak doen, maar ik verzoek hem om te beginnen met het lezen van de brief van 39 kantjes over wat deze minister doet.

De heer **Van Raak** (SP): Er is niets gebeurd!

Minister **Van der Laan**: Er is niets gebeurd. Mevrouw de Voorzitter ...

De **voorzitter**: Mijnheer Van Raak, zo werkt het niet.

Minister **Van der Laan**: Er is niets gebeurd. Ik zie hier ... Ik ga even in een wat hogere versnelling. De Kamer heeft behoefte aan woorden die een zekere omvang hebben, dus daar doen wij aan mee. De heer Van Raak heeft het een paar keer over PvdA'ers. Weet hij van welke politieke partij de heer Van Leeuwen was, de aanstichter van dit geheel? Het wordt de heer Van Raak voorgefluisterd: hij

was geen PvdA'er. Als hij etiketten wil plakken en dingen met elkaar wil verbinden – mijn ding is het niet – moet hij dat in ieder geval eerlijk doen.

Er is ook gezegd dat de nieuwe interim-manager een vriendje is van de heer Calon. Ik weet niet waar dat op gebaseerd wordt en zal die vraag vanavond stellen, maar het is vooralsnog. Gaan wij dat altijd doen? Vraag even aan de heer Van Bochove, mevrouw Van Gent, de heer Depla en met name aan de heer Jansen wat wij allemaal met de woningcorporaties gaan doen. Het is een lijst waarover in corporatieland gezegd wordt: die is van een ouderwetse socialistische minister die de boel weer wil nationaliseren. Ik kan daarover veel ruzie krijgen met een heleboel Kamerleden, maar dat zal toch het minst gebeuren met een Kamerlid van de SP.

De heer Van Raak vraagt of wij eindelijk nee gaan zeggen. Ik ben volop bezig met nee zeggen en laat mij in dit opzicht niet verbinden met het begrip "passiviteit". De heer Van Raak spreekt tegen de minister die als eerste zei dat de Balkenendenorm het maximum behoort te zijn in de sectoren van corporaties, de zorg en scholen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Raak, u kent de regels. Die gelden ook voor u.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): De passie is er nu in ieder geval. Dat is prima. Ik behoor niet tot de club die voortdurend zegt dat het graaiers zijn en dat ze allemaal niet deugen. Wel vind ik het erg verwonderlijk dat er twee directeuren en een voorzitter zijn en dat er een interim-manager bij gehaald wordt die hetzelfde werk gaat doen. Graag wil ik van deze minister horen dat hij dit niet zo gaat doen. Ik zie de meerwaarde van die interim-manager niet. Kan de minister mij dit uitleggen?

Minister **Van der Laan**: Dat kan ik niet omdat ik ook pas sinds gisteren van deze aanstelling weet. In antwoord op de vraag van de heer Van Bochove heb ik gezegd dat ik deze informatie zal achterhalen. Ook mevrouw Koşer Kaya zegt op een heel genuanceerde manier iets in de trant van "eindelijk dan", want zij ziet nu passie. Die passie kan zij bij mij al tien maanden zien. Als zij graag een keer met mij wil doorpraten over wat er is gebeurd met interventieteams, de wijze waarop wij met de integriteit omgaan, welke toezichthouders ik bij Roggel en Woonbron heb aangesteld en hoe ik bezig ben met de SGBB ... Trek er eens drie uur voor uit om te vertellen wat ik gedaan heb.

Mevrouw **Agema** (PVV): Een aantal maanden geleden hadden wij een debat over de aanstelling van Marc Calon bij koepelorganisatie Aedes. Dat was nogal een merkwaardig debat. Niet alleen de ene PvdA'er had een mooi baantje geregeld voor de andere PvdA'er: Alders voor Calon. De minister sprak hier ook schande over het bedrag van € 200.000 voor een werkweek van drie dagen. Hij suggereerde toen dat hij degene was die dat salaris naar € 150.000 had gebracht. Dat heeft hij al een keer gedaan. Waarom zorgt hij er ook nu niet voor dat het salaris maximaal de Balkenendenorm wordt en eigenlijk nog veel minder. Deze functie is namelijk niet te vergelijken met die van de minister-president.

Minister **Van der Laan**: Ik doe weer een poging om net zo duidelijk te zijn als de Tweede Kamer, maar ik probeer wel bij de feiten te blijven. Dat wat mevrouw Agema

Van der Laan

zo-even zei, is pertinent onjuist. Vanaf het begin heb ik erbij verteld dat het er juist om ging, weg te komen van een bv-constructie en de heer Calon in normale loondienst te krijgen. Sterker nog, dat was mijn voornaamste doel. Daarmee kon hij in het loongebouw worden ondergebracht volgens de Izeboudnorm van Aedes. Het grote argument van Aedes om oorspronkelijk te kiezen voor een bv-constructie was dat men anders niet van hem af kan in het geval dat de leden een andere voorzitter willen kiezen. Dat heb ik toen afgesproken: wel loondienst en toch de mogelijkheid om van de directeur af te komen.

Ik heb ook met de heer Calon afgesproken dat, als in de politiek werd afgesproken dat de Balkenendenorm moet gelden voor corporatiedirecteuren, die ook dient te gelden voor de bestuurder van de branchevereniging. Ik heb de heer Calon gevraagd: ga jij in dat geval akkoord met omlaag gaan. Toen is afgesproken dat hij zal zakken naar € 180.000 als zijn verkiezingsperiode voorbij is en hij voor een nieuwe verkiezingsperiode gaat. Daarbij is dus niets misgegaan. Nu wordt mij de vraag gesteld wat ik met deze mijnheer doe. Ik heb zojuist aan vijf sprekers uitgelegd dat het hierbij gaat om een interim-directeur. Die functie is eerder te vergelijken met een accountant, een fiscalist, een advocaat; ja, zelfs met zoiets vreselijks als een advocaat. Zulke mensen worden ingehuurd op basis van dagdelen of uren. Deze functie is niet te vergelijken met die van de bestuurder Calon. Vanavond komt hierover echter nadere informatie.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Ik geef de minister graag alle krediet voor zijn 39 bladzijden en alles wat hij op dit punt al heeft gedaan. Ik wil echter naar de toekomst kijken. Deze interim-manager heeft wel degelijk een taak. Hij schrijft namelijk het profiel voor zijn opvolger. De vraag is uiteraard, of die opvolger wel nodig is. Er zitten al twee directeuren en een bestuursvoorzitter. Het lijkt mij een heel goed idee als de minister er voor gaat zorgen dat er geen opvolger komt. Twee directeuren en een bestuursvoorzitter, met bovendien de rest van het bestuur, is voldoende.

Minister **Van der Laan**: Mevrouw Verdonk formuleert dit net iets anders dan de heer Van Bochove. Ik neem wat zij zegt heel serieus, in lijn met wat ik de heer Van Bochove heb toegezegd. Met het voorbehoud dat 150 parlementariërs en een x-aantal bewindspersonen uiteraard niet en detail alle ins en outs van Aedes kunnen regelen, zeg ik dat ik het reëel vind dat wij in dit geval, met deze geschiedenis, er dicht op kruipen. Wij maken ons zorgen. Hoe gaat dit in de toekomst lopen? Dat zal ik vanavond delen met de heer Calon. Daarop kom ik dus terug; dat heb ik zojuist toegezegd aan de heer Van Bochove.

□

De **voorzitter**: Ik dank de minister voor de beantwoording van de vragen.

Ik deel aan de Kamer mee dat de volgende leden zich hebben afgemeld:

Gill'ard, Omtzigt, Poppe, Tang en Weekers.

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ontvangen is een bericht van het overlijden op 11 september jongstleden van het oud-lid van de Tweede Kamer de heer J.W. Masman. De heer Masman was lid van de Kamer voor de fractie van de Partij van de Arbeid van 23 februari 1967 tot 16 januari 1977. Namens de Kamer heb ik een bericht van deelneming aan de familie gezonden.

Op de tafel van de Griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als voor het einde van de vergadering daartegen geen bezwaar is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Op verzoek van het lid Van der Burg stel ik voor, haar moties op stuk 31490, nrs. 14 en 15, en 31924-XVIII, nr. 8, opnieuw aan te houden. Dit betekent dat de in de artikel 69, tweede lid, genoemde termijn van twee maanden voor deze moties opnieuw gaat lopen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Op verzoek van de PvdA-fractie benoem ik:

- in de vaste commissie voor Financiën het lid Heerts als plaatsvervangend lid in plaats van het lid Kuiken;
- in de vaste commissie voor Justitie het lid Besselink tot plaatsvervangend lid in plaats van het lid Smeets;
- in de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer het lid Smeets tot plaatsvervangend lid in plaats van het lid Besselink;
- in de commissie voor de Werkwijze der Kamer het lid Kalma tot lid in plaats van het lid Depla en het lid Heijnen tot plaatsvervangend lid in plaats van het lid Kalma.

Het woord is aan de heer Van der Ham. Hij heeft twee verzoeken.

De heer **Van der Ham** (D66): Voorzitter. Ik heb uit het langetermijnschema begrepen dat volgende week de hervatting van het debat over de Westerschelde staat gepland. Er moeten echter nog enige schriftelijke vragen van mij worden beantwoord. De termijn van beantwoording daarvan is al lang verlopen. Ik krijg die vragen graag nog deze week beantwoord, zodat wij die kunnen meenemen in het spoeddebat van volgende week.

De **voorzitter**: Wij zullen het stenogram doorgeleiden naar het kabinet.

En uw tweede vraag ...

De heer **Van der Ham** (D66): Vorige week bij de algemene politieke beschouwingen ging het onder andere over het op tijd betalen van rekeningen door de overheid. Daar schort het nog aan, bleek uit berichten van diverse media, maar ook uit de cijfers die wij daarover hebben gekregen. Omdat daar vorige week eigenlijk geen antwoord op is gekomen, willen wij graag een spoeddebat aanvragen met de minister-president, die hierover vorig jaar op een congres van het mkb een belofte heeft gedaan, en natuurlijk met de minister van Binnenlandse Zaken, want die gaat er ook over. Wij willen dat spoeddebat graag volgende week houden, als de minister-president weer in het land is.